

ORDFØRER I OSLO ÅPNET KONFERANSEN «VOKSNES LÆRING I ET LIVSLANG PERSPEKTIV»

Østlandssamarbeidets voksenopplæringsgruppe samlet deltakere fra alle landets fylkeskommuner for faglig påfyll

Konferanse 04.-05.09.2018 i Oslo gav et overblikk over noe av alt det som for tiden foregår på voksenopplæringsfeltet og fikk rosende tilbakemeldinger fra deltakerne. Disse var voksenopplæringskoordinatorer, rektorer / avdelingsledere og andre sentrale medarbeidere innen voksenopplæringsfeltet.

Ordfører i Oslo, Marianne Borgen, åpnet konferansen. Voksenopplæring har mye større betydning nå enn for noen år siden, sa hun. Arbeidslivet forandrer seg mye fortere enn før, og det er et spørsmål hva dette gjør med samfunnet. Oslos mål er at flere skal fullføre vgo, og ordføreren sa seg glad for at Regjeringen endret opplæringsretten for innvandrere i fjor. Regelverk er komplisert, men Oslo voksenopplæring, Helsfyr og NAV har greidd å utarbeide samarbeidsmodeller for fagbrev som kombinerer norskopplæring, praksis og skole. Faglige nettverk er viktig for å dele erfaringer, sa ordføreren og uttrykte at hun setter pris på samarbeidet i Østlandssamarbeidet. Opplæring handler om muligheter for alle, dvs om demokrati, sa ordfører Borgen.

Regjeringens reform «Lære hele Livet»

Avdelingsdirektør Sture Berg Helgesen, Kunnskapsdepartementet (KD) holdt åpningsforedraget og tok utgangspunkt i kompetansereformen «Lære hele livet» - for folk i jobb - og statsminister Solbergs slagord om at «ingen skal gå ut på dato». KD vil se på rammene for opplæringssystemet, og flere utvalg er i gang. Det en ser, er at det er få tilbud rettet mot næringsliv og digitalisering og det er utfordringer for mindre bedrifter. Det skal nå være en skrittvis reform, og fylkeskommunenes rolle som kompetansepolitisk aktør blir viktigere, sa Helgesen. Partene i arbeidslivet og Kompetansepolitisk råd vil også delta, og det er insentivordninger, utvalg både for etter- og videreutdanning, finansiering av livsopphold, sysselsettingsutvalg. Og høsten 2018 er det regionale innspillskonferanser rundt i landet. Andre relevante initiativer er Fagbrev på jobb- ingen snarvei, men en mer fleksibel åpning for å ta fagbrev, sa Helgesen -, modulstrukturert opplæring, egen integreringsstrategi kommer før jul, det satses på karriereveiledning og NOKUT har godkjenningssordninger for utenlandsk utdanning.

NOKUT ved Silje Molander orienterte deretter om godkjenningsordningene som nå bygges ut, til flere fag og flere land. Spørsmålet er om utenlandsk fagbrev kan sidestilles med det norske. Det er utfordrende, både fordi utdanningene er ulike og fordi kvalifikasjonsrammeverk brukes ulikt i Europa. Og så har noen stater blitt endret, og da kan det være vanskelig å finne læreplaner fra stater og institusjoner som ikke lenger eksisterer.

Fagbrev på jobb – forskrift kommer, moduler utprøves og nordisk kvalitetsarbeid

Utdanningsdirektoratet stilte med to foredragsholdere. Åge Hanssen fortalte at det jobbes med forskrift til endring i opplæringsloven – som innebærer at Fagbrev på jobb kommer som ordning. KD godkjente forsøk i 5 fylkeskommuner i helsefag i 2011. Forsøksperioden, til 2015, omfattet ca 300 personer. Deretter utarbeidet Vox rapport, det ble omtale i stortingsmelding, partene diskuterte, forslag til endring var på høring to ganger, før Stortinget vedtok lovendring i mai i år. Utdanningsdirektoratet fikk i august i oppdrag å utarbeide forskrift og dette arbeidet pågår til midt i september. Viktige momenter vil være krav til praksis, realkompetansevurdering, basis 2 tilskudd til bedrift.

Kirsten Waarli, Utdanningsdirektoratet orienterte om utprøving av modulstrukturerte læreplaner. Her er målgruppa folk uten tilknytning til arbeidslivet. Nordland, Trøndelag, Innlandsfylkene og Vest-Agder prøver ut ordningen i perioden 01.09.2017 – 01.09.2020. Dette gjøres ut fra lokalt næringsliv. Det har vært mye diskusjoner med NAV om introduksjonsordningen og hvordan dekke utgifter til livsopphold. Forsøksplanene inneholder 6 – 7 moduler. Det skal være underveisvurdering og sluttvurdering etter hver modul og fag- / svenneprøve som sluttvurdering.

I et nordisk samarbeid Danmark, Sverige, Finland er kvalitet i realkompetansevurdering (rkv) undersøkt og etterfulgt av et forskningsprosjekt. Ulla Nistrup, Universitetscollege i Århus gav et engasjert innblikk. En nordisk modell for rkv ble utarbeidet og så studert: hva kan modellen brukes til? Modellen har individet i sentrum, men gir mulighet for systematisk læring for rkv-ansvarlige og bedre begrunnelser for metodevalg.

Utvalg skal levere til KD om livsopphold og om etter-/videreutdanning

To forskere ved Frisch-senteret, Universitetet i Oslo leder hhv ekspertgruppe om livsopphold for voksne utdanningssøkere og ekspertgruppe om etter-/videreutdanning (EVU). Oddbjørn Raaum og hans gruppe skal levere oversikt og forslag i høst, mens Simen Markussen med flere skal levere rapport til kunnskapsministeren før sommeren 2019. Målgruppe for etter-/videreutdanning er folk i arbeidslivet med gjennomført vgo. Både teknologiutvikling, økt levelader og lengre arbeidskarrierer gjør at et slikt utvalg er aktuelt nå. Markussen ser 4 «søyler» for en mulig reform: 1) Tiltak for å styrke etterspørsel etter etter-/videreutdanning, 2) Formalisering av ikke – formell utdanning, 3) Tilbud av EVU, 4) NAV / EVU for ikke – sysselsatte.

Raaum og hans utvalg er innspurten av arbeidet, der de skal vurdere eksisterende finansieringsordninger og endringer, samt se på strukturelle forhold og levere forslag – for voksegruppe uten fullført vgo. Lånekassen er i dag tilpasset høyere utdanning, og hvordan skal NAV-ordningene være ? Utvalget tenker ut fra utdanningseffekt, arbeidsmarkedseffekt, samt at utilsiktede virkninger skal unngås. Og kostnadsrammene må være akseptable, sa Raaum. Han leverer utvalgets rapport til kunnskapsministeren midt i desember i år.

Karriereveiledning i lys av nasjonal kompetansestrategi

Karriereveiledning er viktig for mange voksne og Kompetanse Norge har fått oppdrag fra KD og dette holdt Ingjerd Espolin Gaarder foredrag om. Digitale tjenester, et helhetlig system, tilgang, styrket kompetanse hos ansatte er vesentlige momenter. Likeså fylkeskommunalt ansvar – hvordan skal det være ? Frivillig eller plikt ? Og hvordan vil karriereveiledning organiseres framover, jamfør regionreform ?

Statistikk, Visma in School og Vigo Voksen

Utdanningsdirektoratet ved Hilde Hjort Johansen orienterte siste dag om statistikk for voksne i vgo. Pga mange utvalg i arbeid er det stor pågang, sa hun. I tillegg til statistikk er spørsmål sendt fylkeskommunene innenfor rammen av «Skole-Norge 2018», og 11 svarte. Vgo individfiler har også med informasjon om voksne, slik som elevresultater, lærekontrakter, avlagte fag- og svenneprøver, søker / inntak. Noe info finnes også om bruk av realkompetansevurdering (rkv). Godkjent rk v er det mest av i Hordaland, Rogaland, Nordland og Oppland, innenfor særlig helsefag, samferdsel og fellesfag. Inger Marie Kopperud foretok en gjennomgang av det alle venter på: Visma in School. Foruten fylkeskommunene vil Oslo bruke det skoleadministrative systemet for sin grunnskole. Utprøving er noe forsinket. Systemet vil ikke gi noen læringsplattform slik fylkeskommunene har nå, men mye vil bli koblet sammen, slik som timeplanlegging, fraværsoversikt m.v. Mer informasjon om Vigo Voksen ble gitt i eget Fagforum, etter avslutning av selve voksenopplæringskonferansen på dag to. Blant annet gjennomgikk Trude Rippe, Vigo IKS og John Kristiansen, Oppland / Faggruppe Vigo voksen grunnlag for konvertering av data fra Vigo Voksen til Visma In School.

Innvandringstrender i Norge – et utvandringsland til 1967 og et innvandringsland fra 1970

Også på siste dag gav Minja Dzamarija fra SSB et blikk bakover og framover for tema innvandringstrender. Innvandringen startet med arbeidsinnvandrere på 1970-tallet og så flyktninger fra 1980-årene. Fra 2000 strammet myndighetene til i flyktningepolitikken og liberaliserte muligheter for arbeidsinnvandring, fortalte Dzamarija. Med krisen i 2015 kom 30.000 asylsøkere til Norge, flest fra Syria og Eritrea, mens tallet i 2016 og 2017 ble redusert til 3.500. Nytt nå i 2018 er asylsøkere fra Tyrkia.

Pr i dag finnes innvandrere fra 221 land eller selvstyrte områder i Norge. Så Norge er et lite

land med et stort mangfold. Dzamarija orienterte videre om SSBs befolkningsframskrivinger og andel innvandrerbefolkning, og om utdanning og sysselsetting. Innvandrerbefolkningen er i dag 16-17 % på landsbasis, i 2060 kan andelen være 33 % - ifølge SSBs mellomalternativ.

Fylkeskommunenes nasjonale nettverksgruppe som ble gjennomført av Østlandssamarbeidets voksenopplæringsgruppe fikk positive tilbakemeldinger fra deltakerne om interessante foredrag. Konferansekomitéen bestod av Susanne Hammernes (Vestfold), Marita Haughem Pettersen (Utdanningsetaten i Oslo), Jorunn Fossen (Hedmark), Anne Larsen (Oppland) og John Kristiansen (Oppland / Vigo Voksen).

Neste års konferanse vil bli holdt i opplæringsregion nord, som omfatter fylkeskommunene på kysten fra og med Møre og Romsdal til og med Finnmark.